

FIP-näyttelyissä sovellettavat kirjallisuuden arvostelun erityissäännöt (SREV)

Artikla 1: Kilpailukokoelmat

Nämä erityissäännöt on laadittu täydentämään kirjallisuusluokan osalta FIP:n näyttelykokoelmien yleisiä arvostelusääntöjä (GREV) artiklojen 1.4 ja 5.3 mukaisesti. Erityissääntöjen soveltamista käsitellään tämän dokumentin osiossa "Filateelisen kirjallisuuden arvioinnin tulkintaohjeet".

Artikla 2: Näyttelykohteiden luokittelu

2.1 Kirjallisuusluokassa voidaan esittää mikä tahansa teos (monografia, kausijulkaisu tai digitaalinen media), joka liittyy

- filateeliseen tutkimukseen ja/tai
- filatelian dokumentointiin, opetukseen tai edistämiseen.

2.2 Filateelinen kirjallisuus voidaan jakaa kolmeen luokkaan:

- monografiat (eli kirjat),
- kausijulkaisut,
- digitaaliset mediat.

Nämä luokat määritellään tarkemmin tulkintaohjeissa.

Artikla 3: Kirjallisuuden arviointiperusteet

Kirjallisuusluokan kohteet arvioidaan seuraavien arviointiperusteiden mukaisesti:

Aiheen käsittely

edellyttää kirjoitustyylin, tekstin selkeyden sekä tekijöiden viestinnällisten taitojen arviointia.

Omaperäisyys, merkittävyys ja tutkimuksen perusteellisuus

edellyttää aiheen yleisen merkittävyyden arviointia filatelian kannalta sekä arviointia siitä, missä määrin kohteessa esitetään uusia havaintoja, tutkimusta, analyysia tai lähestymistapoja, jotka osoittavat esitettävän aiheen kaikinpuolista ymmärtämistä.

Tekninen toteutus

edellyttää kohteen toimituksellisten tekijöiden arviointia.

Esitystapa

edellyttää teoksen ulkoisten tekijöiden arviointia.

Artikla 4: Kohteiden arvostelu

4.1 FIP:n valtuuttamat tuomarit suorittavat kirjallisuuskohteiden arvioinnin GREX:n luvun V mukaisesti. Kirjallisuusluokan tuomareiden tulee ymmärtää ainakin kahta eri kieltä, joista toisen tulee olla jokin FIP:n virallisista kielistä (FIP:n sääntöjen artikla 29.1). Lisäksi ainakin yhden tuomarin tulee omata hyvät taidot digitaalisen median käytössä.

4.2 Kirjallisuusluokan kohteiden arvostelussa tuomarit käyttävät seuraavia yleisiä arviointiperusteita:

Aiheen käsittely	40 pistettä,
Omaperäisyys, merkittävyys ja tutkimuksen perusteellisuus	40 pistettä,
Tekninen toteutus	15 pistettä,
Esitystapa	5 pistettä,
Yhteensä	100 pistettä.

Artikla 5 Loppusäädöksiä

5.1 Jos tekstissä on käännöksestä johtuvia ristiriitaisuuksia, englanninkielinen teksti on määräävä.

5.2 Nämä erityissäännöt on hyväksytty FIP:n Kirjallisuusluokan komission kokouksessa 19.7.2022. Ne on vahvistettu FIP:n hallituksen kokouksessa 8.8.2022 Jakartassa, Indonesiassa ja ratifioitu FIP:n 76. kongressissa 10.8.2022 Jakartassa, Indonesiassa.

FIP-näyttelyiden kirjallisuusluokan täydentävät säännöt

Sääntö 1:

Nämä kirjallisuusluokan kohteiden hyväksymistä koskevat täydentävät säännöt on laadittu FIP:n yleisten näyttelysääntöjen (GREX) artiklan 3.3 nojalla. Niitä sovelletaan kaikissa FIP:n yleisissä ja erikoisnäyttelyissä (GREX artikla 2) esitettäviin kirjallisuusluokan kohteisiin.

Sääntö 2:

Täydennyksenä GREX:n artiklaan 17.1 todetaan, että kirjallisuusluokan kohteen voi ilmoittaa näyttelyyn sen tekijä, toimittaja, päätoimittaja, kustantaja, rahoittajataho tai muu tah, jolla on kohteen tekijänoikeus.

Sääntö 3:

Kirjallisuuskohde voidaan hyväksyä FIP-näyttelyyn, kun edellä mainitun säännön 2 mukainen näytteilleasettaja täyttää GREX:n artiklan 10.1 vaatimukset. Äskettäin julkaistut teokset voidaan hyväksyä suoraan FIP-näyttelyyn, vaikka niillä ei olisi tulosta kansallisesta näyttelystä (GREX artikla 10.3).

Sääntö 4:

Kirjallisuusluokan kohteille on oma ilmoittautumislomakkeensa. Lomakkeella tulee antaa näyttelytoimikunnan tarvitsemien tietojen lisäksi kohteen julkaisuajankohta, kustantaja, sivumäärä, (kausijulkaisujen) julkaisu tiheys sekä kohteen tilaustiedot (tilausosoite, hinta).

Sääntö 5:

Näytteilleasettajan tulee lähettää näyttelyyn kutakin kohdetta yksi kappale. Näyttelyn jälkeen näyttelytoimikunta lähettää kohteen näyttelyn järjestäneen liiton nimeämään kirjastoon, ellei näytteilleasettaja erityisesti pyydä kohteen palauttamista itselleen.

Sääntö 6:

Kirjallisuusluokan kohteen osallistumismaksu ei saisi ylittää saman näyttelyn yhden kehyksen kokoelman osallistumismaksua.

Sääntö 7:

Näyttelytoimikunta toimittaa tuomareille luettelon kirjallisuusluokan kohteista vähintään kolme kuukautta ennen näyttelyn alkua.

Sääntö 8:

Monografioiden tulee olla julkaistu enintään viisi vuotta ennen näyttelyvuotta. Muiden kirjallisuusluokan kohteiden tulee olla julkaistu enintään kaksi vuotta ennen näyttelyvuotta. Moniosaisien teosten kohdalla kunkin osan julkaisu vuosi on määräävä. Uudistetut painokset katsotaan uusiksi teoksiksi. Kausijulkaisuista tulee esittää viimeisin kokonainen vuosikerta. Lehtiartikkeleista hyväksytään kirjallisuusluokan kohteeksi vähintään kymmenen artikkelin kokonaisuus.

Digitaalisen median kohteisiin ei sovelleta vuosirajoja. Verkkosivujen tulee kuitenkin olla aktiivisia, ja ohjelmistojen tulee toimia uusimmissa käyttöjärjestelmissä.

Sääntö 9:

Kirjallisuusluokan kohteet ovat oikeutettuja saamaan näyttelyn suuria palkintoja, tuomariston onnittelevia sekä erikoispalkintoja (GREX artiklat 8.3 ja 8.6).

Sääntö 10:

Kirjallisuusluokan kohteille tulee järjestää oma tila, jossa kävijät pääsevät helposti tutustumaan teoksiin (GREX artikla 6.7). Tilan tulee olla valvottu ja merkitty selkeästi lukualueeksi, jossa on esillä näyttelyyn ilmoitettu kirjallisuus. Painetun kirjallisuuden teoksiin tulee lisätä irtolehti, jossa kerrotaan, mistä ja millä hinnalla teoksen voi tilata. Jos tämä ei ole mahdollista, tiedot voi ilmoittaa näyttelyn verkkosivulla.

Sääntö 11:

Jos tekstissä on käännöksestä johtuvia ristiriitaisuuksia, englanninkielinen teksti on määräävä.

Filateelisen kirjallisuuden arvioinnin tulkintaohjeet

Johdanto

Nämä tulkintaohjeet on tarkoitettu tarkistuslistaksi, joka on riittävän yksityiskohtainen palvellakseen sekä filateelisen kirjallisuuden erikoisnäyttelyitä että yleisnäyttelyitä, joissa kirjallisuus on vain yksi monista kilpailuluokista.

Yleisperiaatteet

Vaikka suurin osa filateelisen kirjallisuuden esittämistä koskevista periaatteista on samoja kuin muissa kilpailuluokissa, selkeitä erojakin löytyy.

Ensinnäkin kirjallisuuskohteen merkitystä ja tärkeyttä ei voi nähdä avaamatta teosta. Kirjallisuutta on arvioitava sen sisällön perusteella, ja tuomareiden on luonnollisesti luettava teokset jo ennen näyttelyn alkua. Vaikka tuomarointiin käytettävissä olevat kolme tai viisi päivää antavat aikaa kohteisiin tutustumiseen, se ei missään tapauksessa riitä siihen, että jokainen tuomari kävisi jokaisen teoksen läpi ajatuksella.

Toiseksi, kirjallisuusluokan kohteita ei voi muokata ja parantaa näyttelystä toiseen. Monessa tapauksessa teos on lopputulos elinikäisestä tutkimuksesta ja saavutus, joka palvelee filateliala vuosien ajan. Siksi kirjallisuusluokkaan osallistumista tulee tarkastella ennen kaikkea keinona kannustaa ja markkinoida tällaisia kirjallisia pyrkimyksiä ja vasta toissijaisesti kilpailemisena palkinnoista.

Kolmanneksi, yleisön on päästävä käsiksi kirjallisuusluokan kohteisiin. Lukitussa vitriinissä olevan kirjarivin silmäily antaa vain kalpean aavistuksen teosten tarjoamasta tiedosta. Kohteiden saavuttamattomuus on karhunpalvelus niin yleisölle kuin näytteilleasettajalle. Sisältö kiinnostaa, eivät kannet.

Filateelisten näyttelykokoelmien arvioimiseksi FIP on laatinut kattavat säännöt, jotka sisältävät FIP:n kaikille kilpailuluokille yhteiset periaatteet. Filateelisen kirjallisuuden osalta nämä periaatteet on kirjattu FIP-näyttelyissä sovellettaviin kirjallisuuden arvostelun erityissääntöihin (SREV). Niiden lisäksi on laadittu FIP-näyttelyiden kirjallisuusluokan täydentävät säännöt, jotka ottavat huomioon kirjallisuusluokan erityispiirteet

Nämä säännöt muodostavat yhdessä vaatimukset, jotka koskevat filateelisen kirjallisuuden esittämistä ja arviointia FIP:n näyttelyissä.

Filateelisen kirjallisuuden luokittelu

Filateelinen kirjallisuus voidaan jakaa kolmeen luokkaan:

a. Monografiat

Monografiat ovat tiettyyn aiheeseen keskittyviä yksityiskohtaisia tutkimuksia. Tällaisia ovat:

- bibliografiat,
- tutkimukset, käsikirjat ja vastaavat julkaisut,
- yleiset tai erikoisluettelot, jotka eivät ole kausijulkaisuja,
- tiettyyn aiheeseen keskittyvät huutokauppaluettelot,
- filateelisen kokoelman dokumentoivat teokset,
- näyttelyluettelot,
- luentomonisteen,
- artikkelikokoelmat, jotka muodostavat itsenäisen kokonaisuuden.

b. Kausijulkaisut

Kausijulkaisut ovat säännöllisesti ilmestyviä julkaisuja. Tällaisia ovat:

- viikoittain, kuukausittain tai muutoin säännöllisin väliajoin ilmestyvä aikakauslehti tai -julkaisu,
- säännöllisin väliajoin ilmestyvä luettelo,
- säännöllisin väliajoin ilmestyvä huutokauppaluettelo,
- vuosikirja tai vastaava julkaisu.

c. Digitaalinen media

Digitaalisia medioita ovat kaikenlaiset digitaalisesti tuotetut ja käytetyt julkaisut, jotka ovat SREV:n artiklan 2 mukaisia. Niitä ei voida määrittellä täsmällisesti, koska tekniikka kehittyy jatkuvasti, mutta sellaisia ovat esimerkiksi

- verkkosivut,
- sovellukset ja ohjelmistot.

Arviointimenetelmän käyttö

Pistejärjestelmä arvostelulomakkeineen auttaa tasapuolisen ja järkevän arvioinnin laatimisessa.

Kuitenkin on syytä korostaa, että tällaista menetelmää ei tule soveltaa mekaanisesti. Kullekin kohteelle annettavat kokonaispisteet tulee suhteuttaa näyttelyluokan kohteiden yleiseen laatutason.

Painettu aineisto ja digitaalinen media arvioidaan kumpikin omien kriteereidensä mukaisesti.

A. Painettujen monografioiden ja kausijulkaisujen arviointimenetelmät

Aiheen käsittely - *Kirjalliset taidot*

- kirjoitustyyli,
- tekstin selkeys,
- tekijöiden viestinnälliset taidot.

Omaperäisyys, merkittävyys ja tutkimuksen perusteellisuus - *Filateeliset tekijät*

- aiheen yleinen merkittävyys filatelian kannalta,
- uusien havaintojen, tutkimuksen ja analyysin taso,
- kattavuus = aiheen laajuus ja käsittelyn syvyys,

- aiheen kokonaisvaltainen ymmärtäminen.

Tekninen toteutus - *Toimitukselliset tekijät*

- kuinka hyvin teos on toteutettu teknisesti,
- nimiösiivu, painoasu, sivunumerointi, sisällysluettelo, lähdeviitteiden käyttö,
- kiitokset avustajille, lähdeluettelo, hakemisto, kuvitus, taulukot, kuvatekstit, asettelun ja tekstin ulkoasun johdonmukaisuus.

Esitystapa - *Julkaisunäkökulma*

- sidonnan, painoasun, paperilaadun ja sivukoon vaikutus,
- värien käyttö kuvissa.

Digitaalisen median arviointimenetelmät

B. Digitaaliset monografiat ja kausijulkaisut

Aiheen käsittely - *Kirjalliset taidot*

- tekstin selkeys,
- teoksen rakenne (luvut),
- kuvien laatu,
- hakemisto,
- hakumahdollisuus,
- alaviitteet,
- hyperlinkkien käyttö,
- navigointi dokumentissa.

Omaperäisyys, merkittävyys ja tutkimuksen perusteellisuus - *Filateliset tekijät*

- aiheen yleinen merkittävyys filatelian kannalta,
- uusien havaintojen, tutkimuksen ja analyysin taso (uusi tai päivitetty tutkimustieto),
- kattavuus = aiheen laajuus ja käsittelyn syvyys,
- aiheen kokonaisvaltainen ymmärtäminen.

Tekninen toteutus - *Toimitukselliset tekijät*

- typografia,
- tuotteen hankinnan helppous,
- väline (esim. USD-tikku, DVD, CD, lataus),
- alusta (esim. PC, Mac, iPad, puhelin),
- yhteensopivuus nykyisten tai vanhojen käyttöjärjestelmien kanssa.

Esitystapa - *Julkaisunäkökulma*

- ulkoasu,
- esteettömän käytön ohjeistuksen noudattaminen (esim. saavutettavuusdirektiivi).

C. Verkkosivustot

Aiheen käsittely - *Kirjalliset taidot*

- käytettävyys,
- toimivuus,
- tietosisältö,
- navigointi,
- sivutus,
- sivujen rakenne,
- vapaiden ja rajoitetun käytön sivujen asianmukainen suhde,
- hakumahdollisuus.

Omaperäisyys, merkittävyys ja tutkimuksen perusteellisuus - *Filateliset tekijät*

- luovuus,
- kattavuus.

Tekninen toteutus - *Toimitukselliset tekijät*

- alusta (esim. PC, Mac, iPad, puhelin),
- yhteensopivuus nykyisten tai vanhojen käyttöjärjestelmien kanssa.

Esitystapa - *Julkaisunäkökulma*

- ulkoasu,
- esteettömän käytön ohjeistuksen noudattaminen (esim. saavutettavuusdirektiivi).

D. Sovellukset ja ohjelmistot

Aiheen käsittely - *Kirjalliset taidot*

- tekniset innovaatiot,
- kuinka suuri osa ohjelmistosta on omaa suunnittelua suhteessa tavanomaisten pakettityökalujen käyttöön.

Omaperäisyys, merkittävyys ja tutkimuksen perusteellisuus - *Filateliset tekijät*

- käytettävyys,
- tuotteen filatelisten ominaisuuksien toimivuus,
- navigointi.

Tekninen toteutus - *Toimitukselliset tekijät*

- tuotteen hankinnan helppous,
- väline (esim. USD-tikku, DVD, CD, lataus),
- alusta (esim. PC, Mac, iPad, puhelin),
- yhteensopivuus nykyisten tai vanhojen käyttöjärjestelmien kanssa.

Esitystapa - *Julkaisunäkökulma*

- ulkoasu,
- esteettömän käytön ohjeistuksen noudattaminen (esim. saavutettavuusdirektiivi).

Arviointiin liittyvässä ajatteluprosessissa on syytä korostaa kahta seikkaa.

Tuomareiden tulee ennemminkin kiinnittää huomiota teosten myönteisiin puoliin kuin pohtia, "montako pistettä voi vähentää".

Toiseksi, kaikki arvoinnit on suhteutettava siihen, mitä muuta aiheesta on julkaistu, kuinka hyvin vastaavat asiat on käsitelty muissa julkaisuissa, ja jopa siihen, miten merkittävä teos on yhdelle maalle tai kieliryhmälle suhteessa muihin. Kaikki nämä vertailutekijät voivat muuttua vuodesta tai näyttelystä toiseen, ja on mahdollista, että tällaiset muutokset voivat vaikuttaa teoksen arviointiin.

Loppusäädöksiä

Jos tekstissä on käännöksestä johtuvia ristiriitaisuuksia, englanninkielinen teksti on määräävä.

Nämä tulkintaohjeet on hyväksytty FIP:n Kirjallisuusluokan komission kokouksessa 19.7.2022. Ne on vahvistettu FIP:n hallituksen kokouksessa 8.8.2022 Jakartassa, Indonesiassa ja ratifioitu FIP:n 76. kongressissa 10.8.2022 Jakartassa, Indonesiassa.

Käännös: Ari Muhonen

Suomen Filatelistiliiton hallitus on hyväksynyt käännöksen 12.8.2023.